

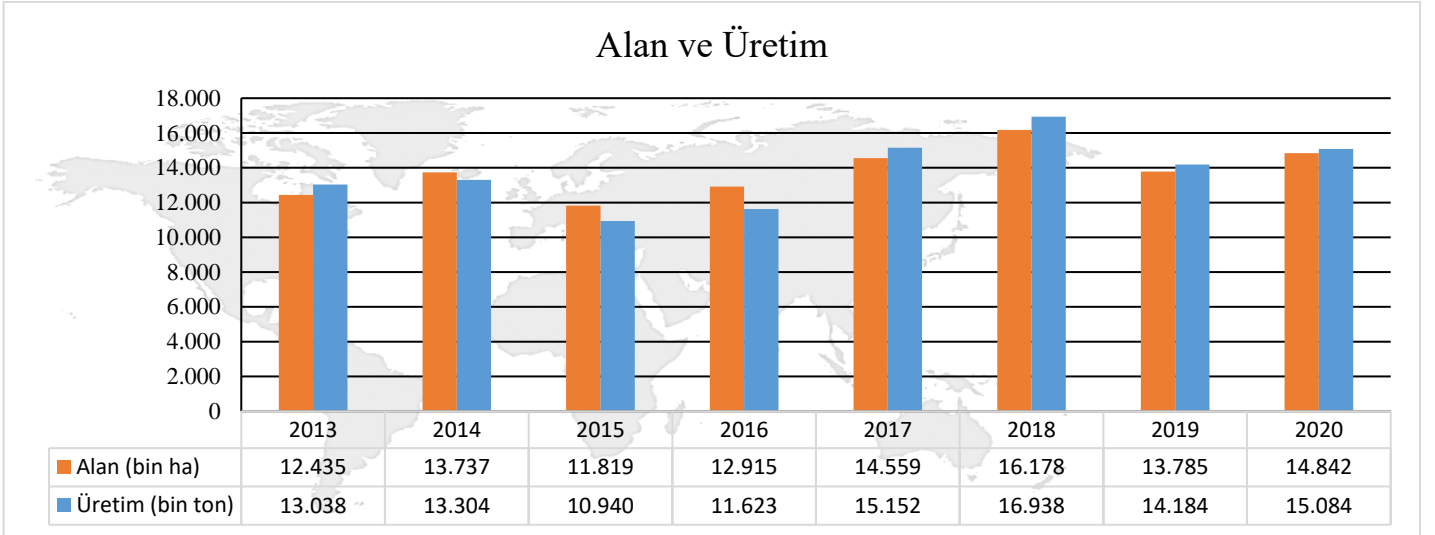
ÜRÜN MASALARI NOHUT BÜLTENİ

SAYI: 19

OCAK 2022

DÜNYADA NOHUT

Alan ve Üretim

Kaynak: FAO 2020

Gıda ve Tarım Örgütü'nün (FAO) verilerine göre 2020 yılında dünyada 14,84 milyon ha alanda 15,08 milyon ton üretilen nohutta dünya verim ortalaması 1.002 kg/ha olarak gerçekleşmiştir. Türkiye, 2020 yılı FAO verilerine göre dünya sıralamasında ekiliş alanı olarak 4'üncü, üretimde Hindistan'dan sonra 2'nci, verimde ise 21'inci sırada yer almaktadır.

Avustralya'da baklagil hasatları başlamış olup verim ve kalitede sorun bulunmadığı belirtilmektedir. Avustralya Tarım ve Kaynak Ekonomisi ve Bilimleri Bürosu (ABARES)'na göre nohut rekoru 844 bin tondur. Gerek Hindistan'ın uyguladığı tarife indirimlerinden yararlanma isteğinin yakalanmasını gerekse de Pakistan'a yapılacak olan sevkiyatları yetiştirmeyi hedefleyen Avustralyalı ihracatçılar, ihracatta yaşanan konteyner sorunu nedeni ile dökme yük gemilerini tercih etmeye başlamış olsalar da bir çok üretici lojistik sorunu çözümlenene kadar ürünlerini depolamayı tercih etmektedir.

Hindistan Hükümetinin, 2021'de nohut için asgari destek fiyatını yıllık yüzde 2,5 artırması çiftçilerin de yüksek gübre maliyetleri nedeni ile ilave gübreye ihtiyaç duymayan baklagil üretimine yöneleceği öngörüsünü beraberinde getirmektedir.

ABD'de alan miktarında bir önceki sezona göre azalma yaşanmış, kuraklık etkisi ile verim kayıpları oluşmuştur. Buna bağlı olarak da rekorun önemli miktarda azalacağı tahmin edilmektedir.

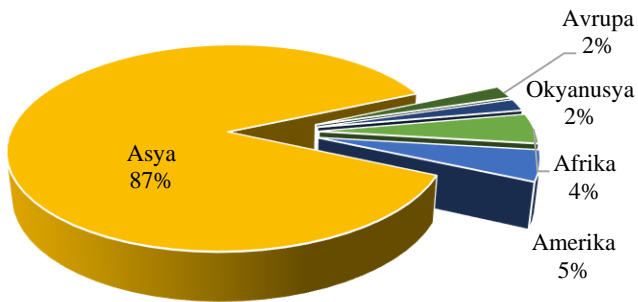
Kanada’da 2021/2022 üretim sezonunda hem alan hem de verim kayıplarından dolayı arzda ciddi miktarda düşüş beklenmektedir. Bununla birlikte gelen yoğun talepler ile Kanada nohut ihracatı bir önceki yıla göre 150 bin tona yükselmiştir. İhracattaki artışın arkasında Pakistan ve ABD’den gelen artan talep mevcuttur.

Türkiye’de ise 2021 yılında verim kuraklık nedeni azalmış, buna karşılık ihracatta önemli artışlar yaşanmıştır. Yurt içi piyasalarda fiyat istikrarının sağlanabilmesi amacı ile 16 Ekim 2021 tarihinde yayınlanan tebliğ ile nohut “İhracı Kayda Bağlı Mallar” listesine alınmıştır.

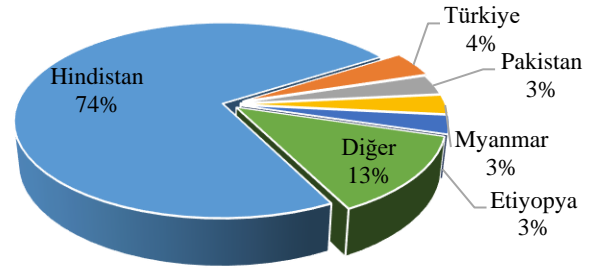
Pandemi döneminde ABD’de 10 milyon yeni evcil hayvan sahiplenilmiştir. Evcil hayvan maması üretimi için ABD üretimi sınırlı kalmış olduğundan Kanada bakliyat ürünlerine olan talep artmıştır.

Dünya çapında nüfus artışı ve bitkisel protein talebinin artmasıyla birlikte, küresel bakliyat üretiminin 2030 yılına kadar yüzde 23 artması beklenmektedir. Sağlık bilincine sahip tüketiciler, yüksek protein ve besin içeriği nedeniyle bakliyat tüketimine ağırlık vermektedirler. Bitki bazlı protein üreticileri ise ürün çeşitliliğini artırma, ürünlerde lezzet geliştirme yolunda çalışmalarına devam etmektedir. Vegan peynir üreticilerden olan bir firma hem peynirde krema özelliğini arttırma hem de lezzet arttırma amaçlı peynir bileşimindeki yulaf ve nohut miktarını arttırmıştır.

2020 Yılı Üretim Miktarı Dağılımı (%)

2020 Yılı Üretiminde Ülke Payları (%)

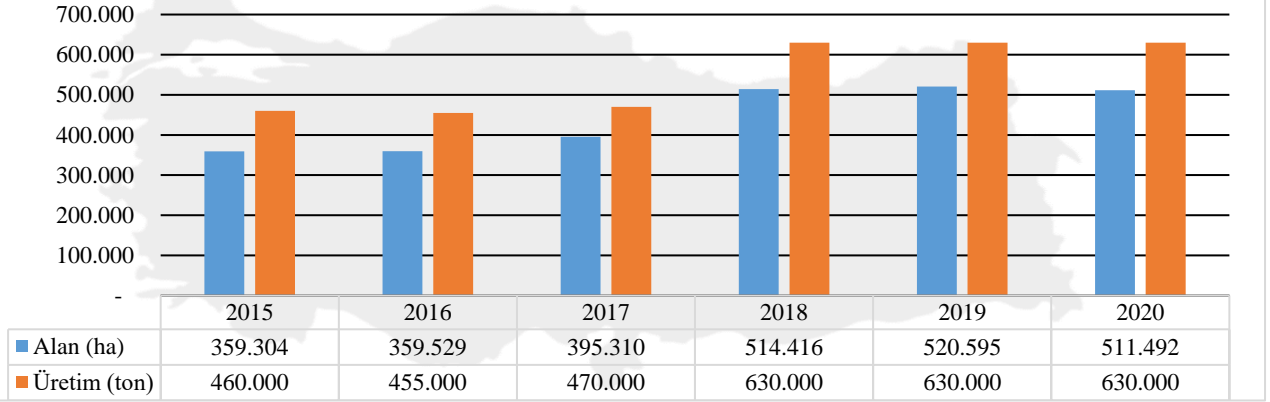

Kaynak: FAO

FAO verilerine göre 2020 yılında dünyada nohut; yaklaşık 2 milyon tonluk ithalat miktarı ile 1,3 milyar \$’lık ithalata dayalı ticaret hacmi oluşturmuştur. Dünya 2020 yılı ihracat miktarı ise 2 milyon ton, ihracata dayalı ticaret hacmi ise 1,2 milyar \$’dır. Dünya 2020 yılı nohut ihracatı ticaret hacminin %18’ini Avustralya, %12’sini Türkiye, %11’ini ise Hindistan oluşturmuştur.

TÜRKİYE'DE NOHUT

Alan ve Üretim

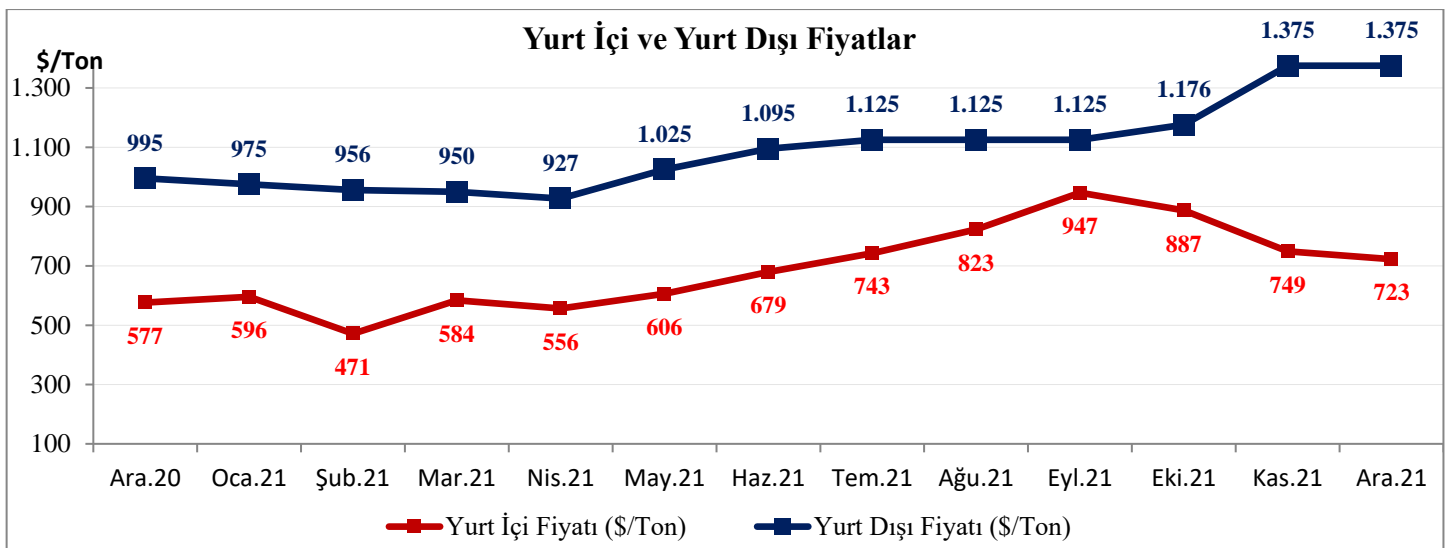

Kaynak: TÜİK

Türkiye’de uygulanan destekleme programları ve Nadas Alanlarının Değerlendirilmesi (NAD) Projesi ile nohut üretimimiz artmıştır. Nohut üretim alanlarında 2003-2015 yılları arasında alansal olarak daralma mevcut iken 2016 yılı itibarı ile üretim alanlarında artış yaşanmıştır. 2002 yılında **98 kg/da** olan verim, 2020 yılında **123 kg/da** olarak gerçekleşmiştir. TÜİK 2019/2020 pazarlama yılı verilerine göre yurt içi nohut kullanımı **487 bin ton**, kişi başı nohut tüketimi **4,9 kg/yıl** ve yeterlilik oranı **%127,5**’tir.

TÜİK 2020 yılı verilerine göre 511 bin ha alanda 630 bin ton üretim gerçekleşmiştir. Son 10 yılda (2011-2020 yılları) ülke genelinde 143 bin tonluk üretim artışı sağlanırken, il bazında en fazla üretim miktarı artışı Ankara’da gerçekleşmiştir. Ankara’nın 2011 yılı üretimi 15 bin ton iken 2020 yılı üretimi 93 bin ton olarak gerçekleşmiştir.

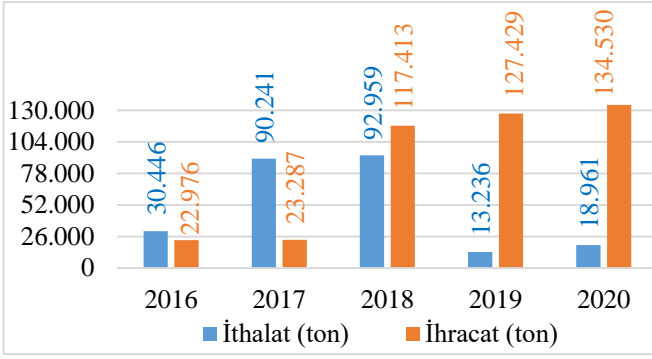
TÜİK verilerine göre 2021 yılında rekolte miktarı **475 bin tondur**.

Kaynak: STATPUB, Mersin Ticaret Borsası, T.C. Merkez Bankası ilgili yıl/ay dolar kuru alınmıştır. (*): Meksika 10 mm nohut fiyatı

2021 yılı Aralık ayı süresince yurt içi naturel nohut ortalama borsa fiyatları **9.862 TL/ton**’dan (**723 \$/ton**), yurt dışı piyasalarda ise Meksika 10 mm nohut **1.375 \$/ton**’dan işlem görmüştür. Mersin Ticaret Borsasında 20 Ocak 2022 tarihinde ortalama nohut natürel **12.010 TL/ton**’dur.

DIŞ TİCARET

Kaynak: TÜİK, GTİP No: 71320000011, 71320000019

Ülkemiz 2020 yılı ithalatı 19 bin ton, ihracatı ise 134.500 ton olarak gerçekleşmiştir. 2020 yılı **ithalat ve ihracat arasındaki değer farkı ülkemiz lehine 61 milyon dolar** olarak gerçekleşmiş olup ülkemiz net **ihracatçı** konumundadır. Ancak genel olarak pazar talebi (iri taneli) doğrultusunda gerçekleştirilen ithalat da mevcuttur.

2020 yılı 11 aylık ithalat miktarı **18 bin ton**, ithalat değeri **16 milyon \$ iken** 2021 yılı aynı dönem ithalat miktarı **24 bin ton**, ithalat değeri **21 milyon \$**'dir.

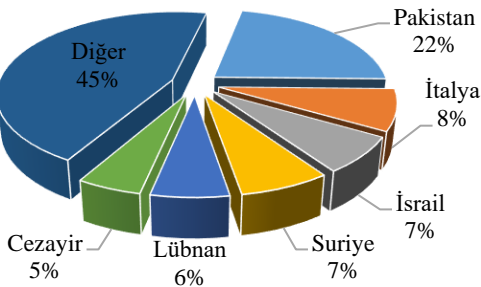
2020 yılı ilk 11 aylık ihracat miktarı yaklaşık **127,6 bin ton**, ihracat değeri 73 milyon \$ iken 2021 yılı aynı dönem ihracat miktarı **169 bin ton**, ihracat değeri **132,6 milyon \$**'dir.

2021 yılının ilk 11 ayı itibarı ile ihracatımızda ilk sıralarda %14 ile İran, %8 ile Pakistan, %8 ile Suriye ve % ile Irak yer almaktadır. Aynı dönem gerçekleşen ithalatın ise %49'u Rusya'dan, %31'i ise Meksika'dan gerçekleştirilmiştir.

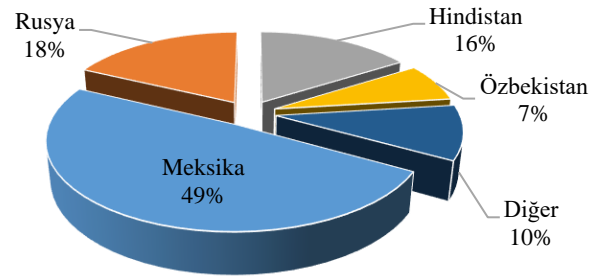
Leblebi olarak da dış ticarete konu olan nohutta 2020 yılında ihracat miktarı **12 bin ton** karşılığı **16,4 milyon \$**'dir. 2021 yılı ilk 11 ayı leblebi **ihracat miktarı 11.559 ton**, **ihracat değeri 16 milyon \$**'dir. Nohudun leblebi olarak ihracatı, ürüne katma değer kazandırıyor olması açısından da önem taşımaktadır. 2021 yılı ilk 11 aylık dönemde ortalama nohut ihracat değeri **782 \$/ton** iken leblebi ihracatı değeri **1.378 \$/ton**'dur. (GTİP No: 200819190031, 200819990011)

Bakanlığımızca uygulanmakta olan politikalar sayesinde üretim artışı yaşadığımız nohudun leblebi ile birlikte ülkemiz dış ticaretine pozitif yönlü katkısı 2021 yılı ilk 11 ayında yaklaşık **127 milyon \$**'dir.

İhracatın Ünelere Dağılımı (2020)

İthalatın Ünelere Dağılımı (2020)

Kaynak: TÜİK 2020, GTİP No: 71320000011, 71320000019

Türkiye nohut ihracatında 2020 yılında Pakistan (%22), İtalya (%8), İsrail ve Suriye (%7), ilk sıralarda yer almaktadır.

DEĞERLENDİRME

- ✚ Dünya genelinde yaşanmakta olan kuraklığa bağlı olarak küresel nohut arzında azalma mevcuttur. Bu durum yurt içi ve yurt dışı piyasalarda nohut fiyatında artışa neden olmuştur.
- ✚ Buna karşılık ise Türkiye'nin nohut ihracatında 2020 yılı aynı dönemine göre %33'lük bir artış gerçekleşmiştir.
- ✚ Protein içeriğinin yüksek olması nedeni ile tercih edilen ülkemiz nohudunun gelişmekte olan protein ekstraktı sektöründe değer kazanacağı ve uluslararası piyasada tercih nedeni olabileceği değerlendirilmektedir.
- ✚ Bitki bazlı protein üretimine ve ürün çeşitlendirilmesine yönelik Ar-Ge çalışmalarının ve bu konuda girişimde bulunan sektörün dünyada olduğu gibi ülkemizde de desteklenmesi önem arz etmektedir.

HAZIRLAYAN

Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü

Tarla ve Bahçe Bitkileri Daire Başkanlığı

☎ 0 312 258 82 00

✉ urunmasalari@tarimorman.gov.tr